

Nr 42.

Ankom till riksdagens kansli den 11 maj 1922 kl. 1 e. m.

Utlåtande, angående vissa framställningar rörande elfte huvudtiteln, innefattande anslagen till pensions- och indragningsstaterna.

Bankoutskottet får härmed avgiva utlåtande över nedannämnda till utskottet hänvisade framställningar angående elfte huvudtiteln.

Allmänna indragningsstaten.

I. Ang. justitiedepartementet.

1:o) I en till riksdagen den 3 mars 1922 avlåten proposition nr 154 har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen medgiva, att förre underofficeren vid centralfängelset i Malmö Nils Jönssons änka *Mathilda Jönsson* må från och med år 1922, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension till belopp av 150 kronor.

Ang. årligt understöd å allmänna indragningsstaten åt förre underofficeren Nils Jönssons efterlämnade änka.

Till stöd för framställningen åberopas propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över justitiedepartementens ärenden för ovan angivna dag, till vilket utskottet får hänvisa.

Förslaget avser att bereda änkan Jönsson pension till sådant belopp, som skulle hava tillkommit henne, därest mannen varit delägare i civilstatens änke- och pupillkassa, vilket belopp emellertid, med hänsyn därtill, att mannen icke erlagt några avgifter till kassan, avrundats nedåt med 18 kronor eller från 168 kronor till 150 kronor. Då emellertid de senaste årens riksdagar i ett stort antal fall beviljat pensioner

Utskottet.

till änkor efter vaktkonstaplar vid fångvården till årligt belopp av 240 kronor, har utskottet ansett billigheten bjuda att även i förevarande fall pensionen bestämmes till sistnämnda belopp.

Utskottet hemställer sålunda,

att riksdagen, i anledning av Kungl. Maj:ts ifrågasvarande proposition, må medgiva, att förre underofficeren vid centralfängelset i Malmö Nils Jönssons änka Mathilda Jönsson må från och med den 1 januari 1922, så länge hon förbliver i sitt nuvarande änkestånd, under sin återstående livstid å allmänna indragningsstaten uppbära en årlig pension till belopp av tvåhundrafyrtio kronor.

II. Ang. försvarsdepartementet.

Ang. understöd å allmänna indragningsstaten till avlidne extra vaktmästaren C. G. Hultgrens änka och minderåriga barn.

2:o) I en till riksdagen avlåten, den 10 mars 1922 dagtecknad proposition nr 192 har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över försvarsärenden för samma dag, föreslagit riksdagen medgiva, att ett vart av avlidne extra vaktmästaren vid arméförvaltningens fortifikationsdepartements kasernbyrå *Claes Gustaf Hultgrens* och hans änka *Karin Charlotta Hultgrens*, född *Bergqvist*, minderåriga barn *Margit Charlotta*, *Ingrid Anna Margareta*, *Brita Maria* samt *Ann-Marie* må från och med den 1 januari 1922 till och med det år, varunder det fyller 18 år, komma i åtnjutande av understöd å allmänna indragningsstaten med 140 kronor årligen.

Av utredningen i ärendet framgår, bland annat, att Hultgren varit anställd vid arméförvaltningens fortifikationsdepartements kasernavdelning, sedermera kasernbyrån, såsom extra vaktmästare och skrivbiträde från augusti månad 1901 till sin död i april månad 1920 mot månadsavlöning, att denna avlöning, som år 1912 utgjort 175 kronor, därefter ökats till följande belopp, nämligen under år 1916 till 200 kronor, under år 1918 till 250 kronor och under år 1920 till 276 kronor, allt jämte krigstids- eller dyrtidstillägg såsom till andra statens befattningshavare enligt gällande författningar, att, då Hultgrens anställning icke varit upptagen å av Kungl. Maj:t och riksdagen fastställd stat, hans avlöning bestritts av de till fortifikationsdepartementets disposition ställda extra anslagen till uppförande av nya byggnader för armén, att Hultgren vid sin död efterlämnat änka, född den 23 juni 1897, samt tre

barn, ävensom att änkan sedan mannen avlidit, den 28 oktober 1920 framfött ännu ett barn.

Hos Kungl. Maj:t har *fortifikationsdepartementet* gjort framställning om beredande åt Hultgrens efterlevande av ett understöd i form av uppfostringsbidrag åt barnen med ett årligt belopp av 300 kronor för varje barn. *Statskontoret*, som yttrat sig i ärendet, har i likhet med departementet funnit billigt, att sådant bidrag beviljades, men ansett det föreslagna beloppet för högt tilltaget. I stället har statskontoret föreslagit ett årligt understödsbelopp av 100 kronor för vart och ett av barnen.

Departementschefen har för egen del anfört följande:

»I likhet med myndigheterna anser jag billighetsskäl tala för, att understöd å allmänna indragningsstaten utverkas såsom uppfostringsbidrag till makarna Hultgrens fyra minderåriga barn. Härvid finner jag de av statskontoret föreslagna understödsbeloppen, 100 kronor årligen för ett vart av barnen, allför knappt tillrädda, men kan jag icke heller biträda vad arméförvaltningens fortifikationsdepartement föreslagit rörande beloppen. En skäligare beräkningsgrund synes mig vara, vad barnen utan pensionsberättigad moder skolat erhålla, därest fadern varit delaktig i civilstatens änke- och pupillkassa, eller gemensamt 420 kronor årligen, varav sålunda 140 kronor få anses belöpa å ett vart av barnen. Understöden torde, i enlighet med vad i liknande fall plägar äga rum, böra utgå intill utgången av det kalenderår, varunder vederbörande uppnår 18 års ålder.»

Även utskottet finner det vara billigt, att något understöd av statsmedel beredes Hultgrens efterlevande; och har utskottet i likhet med de i ärendet hörda myndigheterna ansett lämpligt, att detta understöd beviljas från allmänna indragningsstaten i form av uppfostringsbidrag åt makarna Hultgrens minderåriga barn. Beträffande de sålunda ifrågasatta bidragens storlek ansluter sig utskottet till departementschefens förslag, att understöden beräknas till de belopp, som skolat tillkomma barnen utan pensionsberättigad moder, därest fadern varit delaktig i civilstatens änke- och pupillkassa. I avseende härå må emellertid erinras, att enligt bestämmelserna i reglementet för nämnda kassa (§ 9) pensionen för pensionsberättigade barn, då änkan ej är pensionsberättigad, utgår för år räknat med hela den änka ensam tillkommande pension, förhöjd med fyrtio procent, därest barnen äro tre, samt därutöver med tio procent för varje ytterligare barn. Då Hultgrens delaktighetsbelopp i förenämnda kassa, därest han i egenskap av vaktmästare blivit i densamma delaktig, skulle hava utgjort 300 kronor, skulle sålunda enligt den föreslagna beräkningsgrunden det barnen tillkommande understödsbeloppet utgöra sammanlagt 450 kronor. Mot

Utskottet.

detta belopp har utskottet icke funnit anledning till erinran. Utskottet vill därför förorda, att understöden bestämmas att utgå i enlighet med de i reglementet för civilstatens änke- och pupillkassa stadgade grunderna för pension till pensionsberättigade barn utan pensionsberättigad moder. Dock torde, på sätt tidigare i liknande fall ägt rum, understöden böra bestämmas att utgå endast intill utgången av det kalenderår, under vilket vederbörande uppnår 18 års ålder, samt åtnjutas först från och med den 1 januari 1922.

Under återopande av det anförda får utskottet hemställa,

att riksdagen, i anledning av Kungl. Maj:ts ifrågavarande proposition, må medgiva, att till avlidne vaktmästaren vid arméförvaltningens fortifikationsdepartements kasernbyrå Claes Gustaf Hultgrens och hans änka Karin Charlotta Hultgrens, född Bergqvist; minderåriga barn Margit Charlotta, Ingrid Anna Margareta, Brita Maria samt Ann-Marie må från och med den 1 januari 1922 jämlikt grunderna i reglementet för civilstatens änke- och pupillkassa den 15 december 1916 från allmänna indragningsstaten utgå pension med det belopp, som skulle hava tillkommit dem, därest de utan pensionsberättigad moder varit berättigade till pension från nämnda kassa; dock att pensionsrätten skall upphöra med utgången av det år, under vilket vederbörande barn uppnår aderton års ålder.

III. Ang. jordbruksdepartementet.

Ang. tilläggs-
pension åt
chefen för
Flyinge
hingstdepå,
f. d. översten
A. H. af
Petersens.

3:o) I en till riksdagen den 10 mars 1922 avlåten proposition nr 190 har Kungl. Maj:t under punkt 3:o) föreslagit riksdagen medgiva, att chefen för Flyinge hingstdepå f. d. översten i armén *August Herman af Petersens* må från och med månaden näst efter den, vari avsked från befattningen såsom chef för Flyinge hingstdepå varder honom beviljat, under sin återstående livstid åtnjuta, utöver till honom utgående officerspensioner å sammanlagt 2,240 kronor, pension från allmänna indragningsstaten till belopp av 2,260 kronor årligen.

I sitt den 28 nästlidna april avgivna utlåtande nr 32 angående vissa framställningar rörande elfte huvudtiteln, innefattande anslagen

till pensions- och indragningsstaterna anmälde utskottet under punkt 23:o c), att utskottet komme att framdeles avgiva utlåtande över berörda framställning.

I en till Kungl. Maj:t ställd, till stuteriöverstyrelsen insänd, av stuteriöverstyrelsen med utlåtande den 17 februari 1922 överlämnad ansökning har chefen för Flyinge hingstdepå, f. d. översten i armén August Herman af Petersens anhållit om avsked från sin befattning som chef för nämnda hingstdepå från dag, som framdeles kunde bestämmas, under förutsättning att han vid avskedstagandet komme i åtnjutande av årlig pension till belopp av sammanlagt 4,500 kronor.

Av handlingarna i ärendet inhämtas bland annat följande.

af Petersens, som är född 1844, har i samband med honom beviljat avsked såsom major vid andra Svea artilleriregemente den 26 november 1897 tillerkänts en årlig pension av 750 kronor i fjärde klassen av arméns pensionskassa och en fyllnadspension av 1,490 kronor från statsmedel, eller tillsammans 2,240 kronor. Den 19 november 1897 har han konstituerats och förordnats att tillsvidare vara chef för ovannämnda hingstdepå.

Jämlikt bestämmelse i då gällande pensionsgrunder för armén har af Petersens förklarats skola vidkännas avdrag i sagda pensionsförmåner med $\frac{2}{5}$ av den till 5,000 kronor uppgående årliga lönen såsom depåchef, i följd varav han av pensionsförmånerna uppburit allenast 240 kronor årligen.

Såsom chef för Flyinge hingstdepå kvarstår af Petersens jämlikt kungl. brev den 4 april 1910 å gammal, den 14 december 1888 fastställd avlöningsstat för tjänstemännen vid Flyinge hingstdepå och åtnjuter enligt denna stat, utom nämnda kontanta årslön av 5,000 kronor, fri bostad med planteringsland och rätt till viss kvantitet gödsel ävensom 6 kofoder och beten samt 56.53 kubikmeter bok- eller ekved och i övrigt torv, surskog och ris.

Stuteriöverstyrelsen har biträtt af Petersens framställning.

Statskontoret har i utlåtande den 8 mars 1922 anfört:

Det syntes statskontoret billigt att sökanden, då han nu avginge från befattningen såsom chef för Flyinge hingstdepå, vilken han innehaft under mer än 24 år, beviljades någon pension på grund av denna sin anställning.

Därest sökanden icke varit berättigad till pension på grund av föregående militär anställning, hade hans militära tjänstgöring tagits i betraktande vid tjänstårsberäkning för pension åt honom vid nu innehavande befattning; och hade han alltså kunnat åberopa vida fler tjänstår å sistnämnda tjänst än som varit erforderliga för erhållande av hel pension.

Av handlingarna framgår, att sökandens nuvarande tjänst varit förenad med en kontant årslön på 5,000 kronor och dessutom vissa naturaförmåner, vilka syntes kunna värderas till 1,000 kronor. Sökandens inkomst av ifrågavarande anställning torde alltså kunna anses utgöra 6,000 kronor. Om två tredjedelar härav betraktades såsom pensionsunderlag, skulle under ovan angivna förutsättning pensionsunderlaget och sålunda också pensionen för sökanden hava utgjort 4,000 kronor. I anledning

av vad sålunda förekommit ville det synas statskontoret skäligt, att åt sökanden utverkades pension till sådant belopp, att densamma, jämte honom redan tillerkända pensionsförmåner från arméns pensionskassa, uppginge till nyssnämnda summa, 4,000 kronor.

Statskontoret finge alltså tillstyrka pension åt sökanden från allmänna in-
dragningsstaten till belopp av 1,760 kronor årligen.

Departementschefen har för egen del anfört:

»Då bestämmelserna i lagen angående civila tjänst innehavares rätt till pension icke äga tillämpning å af Petersens, är han ej skyldig att avgå vid viss levnadsålder men har ej heller rätt att vid avgång erhålla pension på grund av befattningen såsom depåchef. I likhet med myndigheterna anser jag af Petersens, då han nu anmält sin avsikt att avgå, böra tillerkännas pension.

I fråga om pensionsbeloppets utmätande vill jag framhålla, att sammanlagda värdet av de avlöningsförmåner, af Petersens såsom depåchef åtnjutit, betydligt överstiger det belopp av 6,000 kronor, vartill statskontoret uppskattat avlöningsförmånerna. Det belopp av 4,500 kronor, som af Petersens begärt i pension, understiger givetvis $\frac{2}{3}$ av avlöningsförmånernas värde. Jag anser sålunda nu ifrågasatt pension böra så tillmätas, att den jämte af Petersens officerspensioner uppgår till 4,500 kronor.»

Utskottet.

Med hänsyn till vad i ärendet blivit upplyst har utskottet icke velat motsätta sig, att af Petersens beredes en tilläggspension till det belopp, som av Kungl. Maj:t ifrågasatts. Utskottet får sålunda hemställa,

att Kungl. Maj:ts ifrågasatt framställning
må av riksdagen bifällas.

Stockholm den 11 maj 1922.

På bankoutskottets vägnar:

EMIL KRISTENSSON.